

"ESKUALDUNA" REN "ETZENDARI" JAURIARI

AGUR: Zu ez ozaguturikan oro, maiz izan dut zuri eskribatzeko go-goa, eta ez dut ogin; baina gaur il onen 5^{gn} argitaldu zen **ESKUALDUNA** "ANAYAK" izenburuakin zekafen lanari buruz ezer esan gabe ezin egon maiz. Nire idazki ontan, min ematen dizun zerbait aurkitzen baduzu, olako asmo gabe egia dalakotz parkatuko didazula uste dut.

Kartzolari edo eriotzari iges egiteko, gure eleizagintarien aginduz ontasun ta sende, oro utzita, Frantziratu gitanean, g^rishti^fo on ta maitatiak omen atxomango gintuala uste zifuen. Ola izan da, Jainkoari eskoñak, Franzira eldu ta laster emengo Apezpiku ta Artxapezpiku Jaunen gaganako egiazko maitasuna ikusi genduen; eta eion eskuetatik laguntza ugariak artu ere bai; ainitz eta ainitz apezoz gurotako egiazko anai izan dira; girichtiñoak ere, gu ikusita, zoinbat aldiz boren maitasuna erakutsi daukten..... Eskoñak guziori.

Franziako e^fevoluzione denboran emendik iges eginda, gure e^fietan bizi izan ziran apezoz fransezek aurkitu zuten anai-maitasuna bera aurkitu dugu guk ere omen. Barkina, one e^fian, Mogel ospatubaren etxean lau apezoz fransez bizi izan ziran.

Ardü txurien tartian beltz zenbeit izaten diran bezola, badira omen oro, guri eta euskotar guziori, min oman diguten zenbeit. "Askok gaiztoetsi zaituzte, laidoa ta gozua itsaski baroatu dituzte basteletan" esaten zun zuen eta gure lagun apezoz jaun batok. **ESKUALDUNA** ezta zoritxaroz atsokabe gutxien oman daukuna; bere arantzak gure biotz naigabetutetan baroneraño sartu dira, gure anai euskotar apezozak jafiak baitdira. Ez gifuen aste Bidasoz emendik gisa ortako anairik aurkituko gifuolarik Jainkoari eskoñak a^fas gutxi dirala badakigu.

"Veritatem facientes in charitate", egia ta maitasuna uste dirala erligionea zabaltzeko biderik onenak. Pegy ospatsubak e^faten du, egia beti eta egia bakarik esan bear dala. Baina euskotari eta eusko-apezari buruz ez du **ESKUALDUNA** bide ofen maitasunik erakutsü. Gezur eta gofotoakin ezta neok erligionea zabaldu. Baina gezur eta gofotoa erligioneakin gordeta zabaldu nai duenak, Jainkoari laido izigafia egiten dio.

Oro utsita ona eldu diren euskotar apezoz etsayak e^faten dituzten gezuñak zabaldu, eta eion one^fako diran egiak gordeta, betetzen ote dute **ESKUALDUNA** Pier Sañduak agintzen zuna hospitales invicem sine mormuratione? Ez ote degu obeki osanen mormurantes sine hospitalitate?.

Badaki **ESKUALDUNA** nolako gauza itsusiak egin ditun Francok euskotar apezoz kontra; ainbeste apezoz benoragañi il ditu; bertze ainbertze, zar eta eriak ere bai, kartzolan daukaz preso, gaizkiñak balitzakez bezola, apezoz etxetan aurkitutako estuarazko liburuñe ditu; Muxika apezpiku jaun agurgafia ere atzoñiratu du; badaki **ESKUALDUNA** nolako egi ohoregafia eskribatu ditun Muxika jaunak euskotar apezari buruz; il dan Aita Saindu Kl'gn Pio benoragañiak Mathien apezpiku agurgafiaren bidez nolako gauza edoñak eran zituan euskotar apezozta..... bertze gauza, ainutz eta ainutz ere badakitez **ESKUALDUNA**; baina eztituez e^faten. Ber-gatik ote da? Egia maite dutelako? Anai orbestetnari Jainkoak agintzen dun maitasuna erakusteko? Evanjeñoak nun e^faten ote du anai atsokabeta beten onerako diran egiaz guztiak gorde egin bear dirala? Alemanian Hitlerok gauza bera egiten du. Egia gorde. Erlijionea zabalditako ote da? Berari galdetu bear.

Lehen aipatu detan ESUALDUNAN ofaten duzu: "Nolaz ESUAL HERRIARI eta eskuarari ain atxikiak izanki eta ain guti... hein apur ditugun hor eskuarazko lerroak?" Zer ofan nai duzu itz oiekaz? Eztagula maite eskuara? Laffito jaunak esaten zigun: "Badakigu zoin barnatik atxikitzen duzun Eskual-Herriari, bai eta aren mintzairari". Eta zuk, zuzendar jauna, laffitek bezin ongi dakizu arek ofaten duna egia dela, eta zuk ofaten duna eta aditu arazo nai duzuna gezur biribila. Eta... anai batzuen kontra gezufa ofan...? Anajari gtsokabea emongo dion gezufa esanen dunak, maitasuna aan guro erlijionea zabalduko ori egiten ote du? Eloizaren etsayak beti gezufa maite izan dute, erlijionearen kontra egiteko, eta Apostoluak egia bakarik esan eta zabaldu dute.

Txafigo dona ere ofaten duzue: "Ospifa emaiten dauku oloparen itxuran... egia eta gezufa ezin bereziteko gisan". Beraz zure ustez "ANAYAK" gezufa esaten du, eta ez nola nai, gezufa egi tartean ez bereziteko gisan, pozoina ematen an bezela. Zuk ofaten duzuna ola zela uste izan bazifa, aphaza zera eta ebanjelioak ofaten duna eginen zifuen: edo idazleari edo ANAYAK agortzeko baimena ematen dun Artxapezpiku jaunari ofan, idazki ofek nolako kalteak erlijioneari ekaifik dionan.

Baia Jesusak irakatzitako bidea utzi, eta bertze bat artu duzu; ESUALDUNIAKO irakurle muziari ofan: mendiz andik ihes diren aphazek gezufa ofaten dute, eta gezufa ez bereziteko gisan. Esaten duzuna egia balitzake, ofaten duzun ori katoliko batok ofan lezake? Eta egia ezala jakin ezker o nola ofan eta eskribatu lezake? Katochisman zuk egin duzunak izen berezi bat du. Badakizu, zeta? Ezpadakizu galdetu aur bateri zoin den. Alemaniako aphazen kontra Hitler gisa ortan mintzatzen da.

Goro jafaitzen duzu: "Egiazki girichtino solazak... bainan... bainan, ez othe dute bertze elbururik; herraren astea, herraren sustatzea". Beraz gauza onak ofaten ditu ANAYAK bafa asmo gaiztoekin. Ofen erantzuna da quidquid recipitur, ad modum recipientis recipitur. Bakoitzak uste izaten du, bertze guziak bera beze akoak dirala.

Charitas non cogitat malum, esplikatzuan maiz aldiz gauza odefak ontzun izan ditugu. Bertzeak egite ona ezten zerbeit egiten duenean, ezala uste izan bear chedo gaiztoekin egin dela. Ori erakusti digu erlijioneak; bafa bertzeak egite on bat egin, edo itz on batzuk ofan ~~bera~~ ditenean, chedo gaiztoekin egin dela ~~bera~~ pentsatsia ezteq uste zillegi donik. Jesusak ofaten zun Ebanjelioan: Hipocrita, ejice primum trabem de oculo tuo, et tunc videbis ejicere festucam de oculo fratris tui.

Badira banaka batzuek, mundu ontan bertzendako arantzak izateko sortuak dirala ~~dix~~ iduri direnak. Ofukafia, bertzia atsekabetuten beti bizi, eta goro egia duen gaiztakeriaren kontu Jainhoari eman bear diona! Eta maitasuna zabaldu eta irakatzu bear dun aphaza bada ori egiten duna, ofukafiago gaizoa!

Jeriko bidean kolpatua ikusi zun aphazak, ezor ofan gabe pasatu beaifan, kolpatuari gaizki ofaten ari balitz, eta zauriak sendatu beaifan bera atsekabetuten ari balitz, zer ofango othe zun Jesusak? Bere sorbitzari ona bezela agertuko othe zigun.

Egia gorde, gezufa ofan, bertzeak gezufa ofaten dutela esan, eta ongi mintzatzen diranian chedo gaiztoz gisa ortan mintzatzen dirala esan. Ora or lau gauza Hillerek ontzat emango litukeranak. Izteritxazu?

Ez uste izan idazki ontan rektifikazionea bat ~~bera~~ bakoitzari bere kontzientziak eskatu ~~bera~~ bakoitzari bere kontzientziak eskatu ~~bera~~

Onaindia, Doming 13

Zure kontzientziak ori eskatzen badizu eta eginen espaduzu, zure ofu-
kafia. Baina zure ahoz-izazle-kontzientziak ofaten badizu, egia gorde,
gezufa ofan, eta ahoz aldra bategaitik gezurti eta chede gaiztokoak
dirala ofatia ongi dela, ofukañago zara oino, eta baita zure irakurleak
ore. Nik egun giziz ene otsaiondako otoitz egitean, zuretzako eginen
dat, eta egia ta Maitasuna dan Jainkoari. Bera bezelako izateko grazia
zuretzat eskatuko diot.

Jainko baitan

Domingo de Onaindia

Askain - 1939/ko Mayatze

JHS

Laffite Ahoz Jaunari

AGUR: Zu ezagututeko suerterik oinidik ezte izan; bafa zuwetzaz itz egiten maiz entzun dut; eta ez nola nai ongi bafio. Zure gudanako gogo ona maiz agertu dezula ere badaikit eta ora ora zertako igortzen ditzudan orain ile batzuek dirala ESKUALDUNARA eskribatu nuen letra. Etepostarik ezte izan. Geroztik ezte ilusi geyako gure kontra ezertxo asteroko ortan. Ezte uste nire idazkiak olako lan onik egingo zunik, aihozek kasko gogofak izaten baitgera.

Iriarte Michel asko ezagutzen det eta bere bidez jakin dut Seminario ortan nola eskuara eta Eskual-Herriko historia ibasteh diran. Guk bertze aldean olakorik egin izan bagifio....eta gero Francok afapatu lepoa moztuko ziguen "separatista" gihalak. Zuek suerte obliagoa dezue, eta Jainkoari eskofoak etzaitue jaxxa niok gaiztetsiko.

Agur ,laffite jauna, eta agindu Jainko baitan nai dezun bezela

Buandir Ter J.

Ascaun 22-X-1939

Donibene- Lohitzun 1972'ko XI- 14'gh

Laffite Apaiz Jaunari

Agur adiskide

Il onenelaueko zure idazkia eskuratu nuen, eta ona emen Mlle Antoinette Lakarraren chededasun batzuek

Donibanen sortua zen eta emen berean bere bi guzia igaroa.

Il zen 1970'ko abenduaren 21 gnean gazakin pozoinatua bere koñadu Fourneaukin batean.

Bi amodio izan zituen bere bizian Eleiza eta Buskalerrria Amasei urte zituelarik eskola katolikoetan eskola ematen asi zeh emeg berean S. Joseph ikastolan, eta lan egin du 61 urtetan. Irakasle egiazki ona eta ongi preparatua zen. Beti maite izan dute ahurrak, ahurren gurasoak eta baita bere buruzagiak era bere lan eder eta jaraikiar onen-gatik. Ikustekoa zen nolán bere ikastolan ahurrak maite zuten eta nola entzuten zuten. Ba zuen erlijioea erakusteko doaina berezibat.

Badakigu bere ikastolatik igaro izan diran aphez multxo batek Lakarra anderañoari zor diotela beren bokazioea.

Bere azkenengo urte batzuetan egin zun ikastola Ziburuko "Ecole Managerrean" sekretan.

Euskera maite zuen eta arras ongi mintzatzen zea. Elise Arramendi bere lanetan kontselluz bereziki lagundu zuen, bertze gauza batzuetan sobera artua zelakotz.

Euskerazko katichima berak erakutsi zuen azkenerraino.

Izan ditu irakasle ahunitz ezer jakin gabe euskeraz mintzatzera eldu zirenak. Lenbizikoa amerikano bay. Emen inguruetako erie

tan badira euskeraz mintzatzen diranak Lakarra andereñoari esker. Berak bazuen ortarako manera "metodo" berezi bat.

Begiraleak edeki zuten duela ^{mar} bat urte euzkerazko ikas-
tola eta bera zen eskola emaillea, eta azkenengo bi urtetan etzen
gai etortzeko, eri andia zelakotz eta autoan gaten ziren bere bi-
lla bere ikazleak eta eskola ematen zuen.

Ongi idazten zuen euskeraz, baina ezta kit inoiz euskeraz
zerbait argitaldu badu; baina nioiz emengo aphez batek erderaz idaz-
ten zuen bere igandeko predikua eta Lakarra andereñoak euskeratzen
zuen eta euskera garbi eta errezean.

Bizi guzian chur chur bizitu zen eskola katolikoetako
iarakasle bezala, ta bere biziko azkenengo urtean norbaitek lebatzi
zioskan bere sos. bakarrak eta berak esan zien: Ez inoiz erran,
Orai artio Jainkoa neretaz ^{ta} antua da eta emendik aratire bere
enetaz okupatuko da.

Jaiho zale egiazkoa zen eta bere azkeneko urtetan ari
zen gogo-inartunak erretrak egiten. Araidik sainduago izaiteko eta
Bera eta bere koñadua mai ondoan zirelarik kafia artzeko, gazaren
lurrunak posoiñatuta biak mai ondoan illakatzeman zituzten.

Orra nik dakitana Lakarra Antoineten bizitaz.

Agur eta agindu nai dezun bezala beti zure adiskide den

Ondarri tas S.